

Slovanski Svet je pričel po daljšem presledku zopet izhajati (na Dunaju, pod starim uredništvom). Prva številka je izšla dne 25. januarja t. l. — Mi smo s »Slov. Sveta« uredništvom vred prepričani, da nam je živo potreben list, ki bi imel zlasti namen, utrjevati kulturne vezi med slovenstvom in drugim slovanstvom, ter smo tudi prepričani, da je slovenska inteligencija prav željna takega glasila. Toda — naj se nam ne zameri pro stodušna sodba, ki si jo upamo izreči v ime dobre stvari, za katero smo mi takisto vneti in bi ji takisto radi koristili, kakor »Slov. Svet« — mi si mislimo takšno glasilo drugače osnovano, deloma celo na drugih podstavah in z drugimi smotri. In nam se zato a patija občinstva, s katero se je imel boriti »Slov. Svet« ves čas svojega obstanka, ne zdi neumevna. Seveda so to načelne diferencije, katerih smo se tu dotaknile, in o takih se ni moči na kratko sporazumeti; morda o priliki kaj več o njih. — Sicer pa želimo na novo oživelemu listu kar največ vsestranskega uspeha in ga najtopleje priporočamo z ozirom na rodoljubno smer, kateri iskuša »Sl. Svet« gotovo prav tako sveto streči, kakor mi.

Slovensko gledališče. Od 15. januarja pa do 15. februarja smo imeli sledeče slovenske predstave:

Dne 16. januarja se je na splošno željo vendar še enkrat pela „Norma“ in sicer z istim lepim uspehom, kakor že prej trikrat. Gospica Ševčikova nam je celo, kar se tiče igre, to pot bolj ugajala, nego pri prejšnjih predstavah.

Dne 19. januarja se je najprej igrala Ogrinčeva izvorna gluma v enem dejanju: »Kje je meja?«

To igrico je rajni Ogrinec zveržil v sedemdesetih letih za časa, ko je začel bolj oddaljenim rodoljubom presedati prepir med „starimi“ in „mladimi“, in je povsem tendencijozna. Zato nam ni bilo prav jasno, se je li spravila zdaj s kakim posebnim namenom na oder, ali pa je služila le kot nekako mašilo.

Igrica tistikrat, ko se je predstavljala prvič, takisto ni ugajala, kakor to pot ne, toda takrat iz povsem drugega vzroka. Da jo je občinstvo odklonilo ta večer, je pač temu pripisovati, da je jako plitva, in pa ker se je skrajnje slabo igrala. Tistikrat so se čutili po njej zadeti v gledališču zbrani „stari“ in „mladi“, in vladala je, ko je padel zastor, nekaj trenutkov popolna tiščina, dokler ni nekoliko hudomušnih dijakov, ki so razumeli stvar, zaglalo hrup. Ogrinčev proizvod je imel torej tačas popoln uspeh; saj ni pisatelj nič drugega nameraval, nego da je malo počehal prepirljive „stare“ in „mlade“. To se mu je posrečilo, in s tem, da je igrica takrat dosegla svoj namen, je po naših mislih tudi doslužila. Ogrincu se menda samemu ni sanjalo, da se tudi v poznejših časih še kdaj uprizori.

Zatem se je pela drugič Parmova „Ksenija“.

Ker se zadnjič, govoreč o tej operi, nismo izjavili o posameznih pevcih, naj omenimo danes, da so se v operi odlikovali zlasti gospica Ševčikova (Ksenija), gospod Binder (Aleksij), gospod Nolli (Aleksijev brat) in gospica Polakova (Fatjana).

Gospod Binder je sicer baš ta večer nekoliko preveč forciral. Ta pevec poje zmeraj z občutkom, in to je gotovo prav. Včasih pa se nam vendar zdi, kakor bi hotel to preveč kazati, in to je menda tudi vzrok,

da semtertja nekoliko zaide. Sicer pa je gospod Binder dne 22. januarja, ko se je pela „Ksenija“ tretjič, pokazal, da se zna tudi izogniti tej napaki, in da se resno trudi, da bi napredoval. Vobče moramo reči, da nismo menda videli tega gospoda še v nobeni ulogi, ki bi mu tako prijala, kakor uloga Aleksijeva; ne samo, da je igral prav dobro, ampak tudi njegov polni glas je prišel tu do tako lepe veljave, kakor doslej še malo kdaj.

K koncu tega večera so nastopile še gospice Polakova, Musilova, Ogrinčeva in Slavčeva in pa gospa Danilova kot „sestre Barrisonove“ o katerih se je lanjsko leto mnogo čitalo, in katerih slike je prinesel časopis „Moderne Kunst“.

O tem, ali sodi taka stvar na oder ali ne, se je vnela v naših dnevnikih čisto nepotrebna polemika, in tako so prišle pri nas „sestre Barrisonove“ do popolnoma nepričakovane in menda tudi nezaslužene slave; saj se je govorilo celo v deželnem zboru o njih. — Mi stavimo gotovo precej stroge zahteve do gledališča, toda v predpustnem času se ob takem „dodatku“ vendar ne moremo izpodtikati. Estetične vrednosti nastop „sester Barrisonovih“ gotovo ni imel nobene, toda je-li ima balet sploh? In vendar se predstavlja na gledaliških odrih dan na dan toliko burk, ki dajejo baš toliko estetičnega užitka, kakor oni ples naših „sestrâ“! —

Dne 24. januarja se je predstavljal tretjokrat Costova gluma: „Ali je to dekle!“ in sicer zopet prav dobro.

Dne 28. januarja pa se je pela prvokrat velika Verdijeva opera v štirih dejanjih „Ernani“.

„Ernani“ je ena starejših Verdijevih oper; zložena je bila že leta 1844. A tudi ta Verdijeva opera priča o posebni nadarjenosti skladateljevi za dramatične kompozicije.

Pela in uprizorila se je opera jako lepo, da lahko trdimo menda brez pretiravanja, da spada „Ernani“ med najlepše operne predstave, kar smo jih čakali na našem odru. Vsem našim pevcem se izredno prilegajo uloge, ki so jim odkazane v tej operi. Gospice Ševčikove (Elvire) glas se je razlegal, da ga je bilo le veselje poslušati. Gospod Rašković (Ernani) je bil i v petju i v igri izboren. Gospod Nollu pa šteje ulogo Carlosovo gotovo med svoje najboljše, kajti baš tu mu je dana prilika, da pokaže vso mogočnost svojega vedno svežega glasu. Gospod Fedyczkowski (Silva) nam morda še nobenkrat ni tako ugajal, kakor v tej operi; glas mu je bil nenavadno čist, poln in zvonek. Pohvalno nam je omeniti tudi gospice Musilove (Giovanne) in pa gospodov Kronoviča (Jago) in Rusa (Ricardo). Zbora sta se vrlo ponašala, vendar bi želeli, da bi bilo baš v tej operi še nekoliko močnejša, zlasti se nam je zdelo, da je ženski zbor prišel semtertja nekoliko premalo do veljave.

Ponavljala se je ta opera dne 31. januarja in pa dne 3. februarja in sicer ta večer na korist režiserju in pevcu „Dramatičnega društva“ g. Jos. Nolliju. Slavljenec je dobil lep venec, in prirejale so se mu burne ovacije. Mi smo o gospodu Nolliju pisali že toliko pohvalnega, da bi morali le staro hvalo ponavljati, ako bi pri tej priliki zopet hoteli naštevati njegove zasluge za našo opero. Bodi dovolj, ako rečemo, da v vsaki operi, kjer ni zanj mesta, nečesa pogrešamo, in da se potem tem srčneje zopet veselimo njegovega nastopa.

„Sadrov kipec“, burka s petjem v treh dejanjih, ki jo je spisal Th. Taube in se je igrala prvič na našem odru dne 5. februarja, je gotovo izmed boljših nemških burk, dasi s tem še ni rečeno, da je kdo ve kako dobra. Duhovitosti in zdravega dovtipa bi zaman iskali v njej. Pač pa se nahaja v igri mnogo res komičnih prizorov; videti je celo, kakor bi bil pisatelj nalašč nakopičil toliko komičnih situacij, da bi z njimi prikri marsikatero slabo stran svojega proizvoda. Vse dejanje je celo neverjetno, in gledalec mora marsikaj prezreti ter zatisniti semtertja oči, ako si noče izpriditi zabave. Mnogo je v igri epizodičnega, in zategadelj se ne izkoristi marsikateri kritični položaj, od katerega človek še kaj pričakuje.

Igralci so storili, kar se je sploh storiti dalo. Kak sitnež seveda — in med tiste spadamo tudi mi — bi si bil želel, da bi bilo marsikaj drugače. Rekli smo nekoč, da naši igralci ne zadenejo pravega „tempa“ v takih igrah. To pot bi jim delali krivico, ako bi trdili, da se niso trudili, da bi zadostili tej zahtevi. In vendar nismo bili povsem zadovoljni! Nekaterim naših igralcev se pač kar nič ne poda ono vrtenje po odru, sukanje, kretanje in letanje, ki je dostikrat zelo važen moment za uspeh tacih iger.

Nastopil je v tej igri prvič gospod Salmič v komični ulogi Ballinija. Končne sodbe o tem gospodu seveda še ne moremo izreči. Eno lastnost, ki komiku silno dobro služi, ima, namreč gibčnost. —

Znali so igralci in igralkе z malimi izjemami svoje uloge prav dobro, in nam je izmed ženskih moči pohvalno omeniti gospice Polakovo, Slavčevu in Ogrinčevu — dasi se je gospici Slavčevi tudi to pot nekoliko jezik zatikal — pa gospo Danilovo. Izmed moških igralcev so storili svojo dolžnost gospod Perdan, Podgrajski, Lovšin in Kranjec.

Ena tistih iger, ki so se preživele, je brez dvojbe tudi Stepanovega burka „Slovenec in Nemeč“, ki se je igrala dne 9. februarja. Človeku de zlasti to neprijetno, da se govori na odru skoro več nemški, nego slovenski. Sicer pa radi priznavamo, da se je pri tej burki občinstvo izbornu zabavalo, če sta namreč pojma „smeh in zabava“ identna. Vodstvo gledališča je gotovo hotelo tudi s to igro napraviti koncesijo predpustnemu času. Z ozirom na to mu ne moremu očitati, da je spravilo to igro na oder. „Kdor vse premeri, ničesar ne zameri!“ —

Dne 11. februarja pa se je zopet enkrat pel „Rigoletto“, in sicer na korist vrli naši primadoni, gospodični Ševčikovi. — Kako cení naše občinstvo to pevko, je pokazalo prenapolnjeno gledališče. Da ji občinstvo ni še bolj pokazalo na drug način svoje naklonjenosti, je pripisovati pač temu, da pozna pohlevnost te gospodične.

Pelo se je jako dobro, in so se pred vsem odlikovale slavljenska, potem Nolli in Rašković. Zlasti zadnji nam je pokazal ta večer vrline svojega glasu tako, kakor še malokdaj prej.

Prav dobra sta bila tudi gospod Fedyczkowski in gospodična Vetterjeva in pa gospod Kronovič.

Samo zbor je bil videti nekoliko razmišljen, in vzpričo njegove nepaznosti se konec prvega dejanja ni povsem vršil tako, kakor bi se bil moral.

Z.